

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 682)

Türkiye Cumhuriyeti ile Finlandiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/686)

T.C.

Başbakanlık

13.4.1994

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-693/01571

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 3.3.1994 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Finlandiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller
Başbakan

GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Bilindiği üzere, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasında; ülke müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi yolu ile ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi bulunmaktadır.

Bu çerçevede içinde, ülkemizde yatırım yapan yerli ve yabancı sermayenin çalışma esaslarını belirlemek ve teşvik etmek amacıyla Yüce Meclisimiz tarafından kabul edilen çeşitli kanunlara paralel olarak, yatırım ve ticari ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu cihetle bir potansiyel görülen ülkelerle, 1961 yılında başlatılan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanması hızlandırılmış ve şimdiye kadar yirmisekiz ülkeyle anılan anlaşma imzalanmış bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ile Finlandiya Cumhuriyeti arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla imzalanan, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının esasları şöyle özetlenebilir :

1. Türkiye ve Finlandiya'da uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,
2. Türkiye ve Finlandiya'da yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek ve
3. Her iki ülkede, özel teşebbüsle devlet arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmektir.

Ülkemizde halen faaliyette bulunan Finlandiya sermayeli ondört şirket bulunmaktadır. Bu Anlaşma, mevcut Finlandiya menşeli yatırımlara ilaveten yeni yatırımların ekleneceği beklenmektedir.

Bu Anlaşma, Türk özel teşebbüsüne Finlandiya, Fin Özel teşebbüsüne Türkiye’de karşılıklı ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu maddede, anlaşma metni içinde sık sık sözü edilen yatırım, yatırımcı, hasılat ve yatırımla ilgili faaliyetlerin tanımları yapılmaktadır. Özellikle “yatırım” tanımı 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa paralellik sağlanarak hazırlanmıştır.

Madde 2. – Bu maddeye göre, Âkit Taraflardan her biri, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını kendi kanunî şartlarına uygun olarak yapılmış olması halinde kabul etmeyi ve işbu Anlaşma hükümlerine tabi tutmayı taahhüt etmektedir.

Madde 3. – Âkit Taraflardan her biri diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına ülkesinde eşit ve adil muamelede bulunmayı taahhüt etmektedir.

Madde 4. – Bu maddede, Millî Muamele ve En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Prensipleri düzenlenmektedir.

Ayrıca madde; ev sahibi ülkede savaş, olağanüstü hal ve benzeri durumların ortaya çıkması halinde diğer Âkit Taraf yatırımcıları zarara uğramışsa, zarara uğrayan Âkit Taraf yatırımcılarına uygulanacak muamelede Millî Muamele ve En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Prensiplerinin (hangisi daha elverişli ise) gözetilmesi hükmünü getirmektedir.

Madde 5. – Bu madde ile, Âkit Taraflardan birinin yatırımcılarına uluslararası anlaşmalarla sağlanan özel avantajlar, vergilendirme ile ilgili olarak yapılan karşılıklı düzenlemeler veya oluşturulan gümrük birlikleri, ekonomik ya da benzer kuruluşlar çerçevesinde tanınan ayrıcalıklar, En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Prensibine istisna teşkil etmektedir.

Madde 6. – Sermaye ve gelirlerin transferini düzenleyen bu maddede, bir yatırımla ilgili bütün transferlerin herhangi bir konvertibl para birimi üzerinden ve gecikme olmaksızın gerçekleştirilmesi Taraflarca garanti edilmektedir.

Madde 7. – Bu madde, T.C. Anayasasında yer alan kamulaştırma ve devletleştirme konularını kapsamakta ve hangi şartlarda bu işlemlerin gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir. Bu şartlar; kamulaştırmanın kamu yararı amacıyla yapılması ve yürürlükteki mevzuat uyarınca eşitlik ilkesinin gözetilmesi ile yeterli ve etkin bir tazminat ödemesinin yapılmasıdır.

Madde 8. – Bu maddede bir Âkit Taraf ile diğer Âkit Tarafın yatırımcısı arasında çıkabilecek yatırım uyuşmazlıklarının çözüm yolları düzenlenmektedir. Öngörülen prosedüre göre, öncelikle uyuşmazlık karşılıklı görüşmeler yoluyla çözümlenmeye çalışılacak, altı ay içinde çözüme ulaşılmazsa; yerel yargı organlarına başvurma yolu açık tutulmak kaydıyla uluslararası tahkim yoluna başvurma hakkı kullanılacaktır. Bununla birlikte, yatırımcı uyuşmazlığı yerel yargı organına getirmiş ve kesin karar alınmış ise uluslararası tahkim yoluna başvurma imkânı kalmamakta, bir yıl içinde kesin karar alınmamış olması halinde ise uyuşmazlık Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID)’e götürülebilecektir.

Son fıkranın amacı yerel mahkemelerde kesin hükme bağlanmış uyuşmazlıkların, tekrar uluslararası bir mercide tartışılmasını önlemektir.

Madde 9. – Bu Anlaşmanın uygulama ve yorumundan dolayı Âkit Taraflar arasında doğabilecek uyuşmazlıkların çözüm yolları düzenlenmiş, doğrudan ve anlamlı müzakerelere ağırlık verilmiştir. Ayrıca bir uyuşmazlık Anlaşmanın sekizinci maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim kuruluna götürülmüş ve hâlâ kurul önünde bulunmakta ise, aynı uyuşmazlık bu madde hükümlerine göre başka bir tahkim kuruluna götürülemeyecektir. Bu hüküm, bir uyuşmazlığın aynı anda birden fazla yargı merciinde görülmemesi temel ilkesine uygundur.

Madde 10. – Bu maddede, Taraflardan birinin ülkesinde yapılmış olan yatırımın, yatırımcının ülkesinde sigorta edilmiş olması halinde sigorta şirketinin yatırımcının haklarına halefiyeti düzenlenmektedir. Ayrıca bir uyuşmazlık durumunda Anlaşmanın VIII inci maddesi yoluyla çözüme gidilecektir.

Madde 11. – Bu madde ile bir Âkit Tarafın diğer Âkit Tarafın ülkesindeki yatırımcısına ulusal veya uluslararası hukuk çerçevesinde tanınan haklara bu Anlaşmanın hiçbir maddesi ile hâle getirilmeyeceği hükmü düzenlenmektedir.

Madde 12. – Anlaşmanın yürürlüğe girme ve yürürlük süresi bu maddede düzenlenmektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

3.5.1994

Esas No. : 1/686

Karar No. : 48

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Finlandiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 27.4.1994 tarihli 13 üncü Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Genel ekonomik politikamızın gereği olarak, ülkemiz müteşebbislerinin ve sermayesinin dışa açılması, yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi yoluyla ekonomimizin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi çerçevesinde, iki ülke arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla taşıyan Tasarı, Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Erdal İnönü
İzmir
Üye
Celal Kürkoğlu
Adıyaman
Üye
Mehmet Sağdıç
Ankara
Üye
Şerif Ercan
Edirne

Başkanvekili
Fethi Akkoç
Bursa
Üye
Orhan Kilercioğlu
Ankara
Üye
Tunç Bilget
Aydın
Üye
B. Doğançan Akyürek
İstanbul

Üye
Atilla Mutman
İzmir

Üye
Ahmet Dökülmez
K. Maraş

Üye
Ali Eser
Samsun

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/686

Karar No. : 60

2.6.1994

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 14.4.1994 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça önavalesi gereği Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra 3.5.1994 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile Finlandiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 1.6.1994 tarihinde yaptığı 56 ncı birleşimde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Bekir Sami Dağcı'nın Başkanlığında, Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı ve bu planın dilimleri olan Yıllık Programlarda; ülke ekonomisinin dışa açılması ve bu çerçevede, müteşebbis ve sermaye gücünün dış ülkelere, yabancı sermaye ve teknolojisinin de ülkemize getirilmesi suretiyle, ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi öngörülmektedir.

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarının ana amacı, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Anlaşma ile; Türkiye ve Finlandiya'da;

– Uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,

– Yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek,

– Özel teşebbüsle devlet arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek, gibi esasları ihtiva eden hükümlere yer verilmiş bulunmaktadır.

Yapılan görüşmeleri takiben, sözü edilen anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu dair düzenlemeyi ihtiva eden tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Dışişleri Komisyonunca aynen kabul edilen tasarı, 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
İlyas Aktaş
Samsun
Sözcü
Yılmaz Ovalı
Bursa
Üye
Veli Andaç Durak
Adana
Üye
Gaffar Yakın
Afyon
Üye
M. Nedim Budak
Ankara
Üye
Bahattin Şeker
Bilecik
Üye
Nevfel Şahin
Çanakkale
Üye
Muharrem Şemsek
Çorum
Üye
İsmail Köse
Erzurum
Üye
Yahya Uslu
Manisa
Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli
Üye
Mustafa Yılmaz
Malatya
Üye
Doğan Baran
Niğde

Başkanvekili
Mehmet Dönen
Hatay
Kâtip
Hayri Doğan
Antalya
Üye
Timurçin Savaş
Adana
Üye
Bilal Güngör
Ankara
Üye
Melih Pabuçcuoğlu
Balıkesir
Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
Üye
A. Adnan Türkoğlu
Çorum
Üye
İbrahim Yaşar Dedelek
Eskişehir
Üye
Mehmet Alp
Kars
Üye
Abdullah Gül
Kayseri
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
Üye
Nevşat Özer
Muğla
Üye
Vahdet Sinan Yerlikaya
Tunceli

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Finlandiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 13.5.1993 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Finlandiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

	<i>Prof. Dr. T. Çiller</i>
	Başbakan
Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	Devlet Bakanı
<i>M. Karayalçın</i>	<i>N. Cevheri</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Y. Aktuna</i>	<i>A. Ş. Ereğ</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Tez</i>	<i>B. S. Dağ</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>T. Akyol</i>	<i>M. A. Yılmaz</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>N. Kurt</i>	<i>M. Kahraman</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>A. A. Doğan</i>	<i>A. Ataç</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>E. Şahin</i>	<i>N. Tekinel</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>Ş. Erdem</i>	<i>M. S. Oktay</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>M. Gölhan</i>	<i>N. Mentеше</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>H. Çetin</i>	<i>İ. Attila</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bay. ve İskân Bakanı
<i>N. Ayaz</i>	<i>O. Kumbaracıbaşı</i>
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>M. K. Dinç</i>	<i>M. Köstepen</i>
Tarım ve Köyişleri Bakanı	Çal. ve Sos. Güv. Bakanı
<i>R. Şahin</i>	<i>M. Moğultay</i>
Sanayi ve Ticaret Bakanı	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
<i>M. T. Köse</i>	<i>V. Atasoy</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı
<i>D. F. Sağlar</i>	<i>A. Ateş</i>
Orman Bakanı	Çevre Bakanı
<i>H. Ekinci</i>	<i>R. Akçalı</i>
Türkiye Büyük Millet Meclisi	(S. Sayısı : 682)

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Finlan-
diya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ya-
tırların Karşılıklı Teşviki ve Korunması-
na İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uy-
gun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı**

**MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.**

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Finlan-
diya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ya-
tırların Karşılıklı Teşviki ve Korunması-
na İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uy-
gun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı**

**MADDE 1. – Dışışleri Komisyonu Metni-
nin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 2. – Dışışleri Komisyonu Metni-
nin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.**

**MADDE 3. – Dışışleri Komisyonu met-
ninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
FİNLANDIYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA
İLİŞKİN ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Finlandiya Cumhuriyeti Hükümeti bundan sonra Âkit Taraflar olarak anılacaklardır;

Ekonomik, endüstriyel ve teknolojik alanlarda karşılıklı ilişkileri uzun vadeli olarak artırmak ve güçlendirmek ve özellikle bir Âkit Tarafın vatandaşları ve şirketlerinin diğer Âkit Tarafın ülkesindeki yatırımları için daha elverişli koşullar yaratmak arzusuyla;

Her iki Devletteki ekonomik faaliyetleri artırmak ve her iki Devletin yatırımcılarının yatırımlarını korumak amacıyla sermaye akışını teşvik etme konusundaki karşılıklı arzunun varlığını kabul ederek;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

(1) İşbu Anlaşmanın amaçları bakımından :

(a) “yatırımcı” terimi :

(i) bir Âkit Tarafın, yürürlükteki hukukuna göre, vatandaşı sayılan gerçek kişiyi;

(ii) merkezî Âkit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan ya da üçüncü bir ülkede bulunmakla birlikte, diğer Âkit Taraf yatırımcısının etkin çoğunluğuna sahip olduğu herhangi bir tüzelkişiyi ifade eder. Bununla birlikte sadece akdi ilişkiler tek başına, etkin bir çoğunluğun varlığı anlamına gelmez.

(b) “yatırım” terimi, her türlü mal varlığını ve sınırlayıcı olmamakla birlikte, özellikle aşağıdakileri kapsar:

(i) taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, ihtiyatî haciz ve rehin gibi diğer mülkiyet haklarını;

(ii) hisseler veya katılımın diğer şekilleri;

(iii) para alacağı veya ekonomik değer taşıyan ve bir yatırımla ilgili olan ifa hakkı;

(iv) telif hakları, patentler, ticarî markalar, işletme adları, endüstriyel tasarımlar, ticarî sırlar, teknik prosesler, know-how ve peştemaliyeye ilişkin haklar dahil olmak üzere fikrî ve sınaî mülkiyet hakları;

(v) doğal kaynakları araştırma, çıkarma, işleme veya kullanma imtiyazları da dahil olmak üzere kanunen veya sözleşme ile tanınan imtiyazlar.

(c) “hâsılatlar” terimi, bir yatırımdan elde edilen değer anlamına gelir ve sınırlayıcı olmamakla birlikte özellikle kâr, faiz, sermaye kazançları, temettül, royalti veya ücretleri kapsar;

(d) “vatandaşlar” terimi, Türkiye ve Finlandiya açısından, her bir ülkenin kanunlarına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri ifade eder;

(e) “ülke” tanımı, Türkiye ve Finlandiya açısından, sırasıyla, Türkiye Cumhuriyetini ve Finlandiya Cumhuriyetini oluşturan ülkeyi ifade eder;

(f) “sahip olunan veya kontrol edilen” terimi, nerede kurulu olduklarına bakılmaksızın şube veya filyaller aracılığıyla uygulanan kontrol veya sahipliği de kapsamak üzere doğrudan veya dolaylı sahipliği veya sahipliği ya da kontrolü ifade eder.

(2) İşbu Anlaşma kapsamındaki bir yatırım ile ilgili, bir finansal kiralama sözleşmesi çerçevesinde, kiracının tasarrufunda bulunup, Âkit Taraflardan birinin kendi kanun ve nizamlarına göre, o ülkede bulunan yatırım malları, bir yatırımdan daha az elverişli olmayan bir muamele görecektir.

MADDE II

Anlaşmanın Uygulanabilirliği

(1) Âkit Taraflardan her biri, kendi ülkesinin kanun ve nizamlarının verdiği yetki çerçevesinde, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını kabul edecektir.

(2) İşbu Anlaşma, bir Âkit Taraf yatırımcılarının diğer Âkit Tarafın ülkesinde, yatırımın yapıldığı zamanda ev sahibi ülkenin yürürlükte bulunan kanun ve nizamlarına uygun olarak yapılmış ve yatırımcı tarafından sahip olunan veya kontrol edilen yatırımlara uygulanacaktır.

Merkezi üçüncü bir ülkede bulunan Âkit Taraflardan birinin yatırımcısı, söz konusu üçüncü ülke ile yatırımın yapıldığı Âkit Taraf arasında yatırımların korunması ve teşvikine ilişkin bir anlaşma yapılmışsa, işbu Anlaşmanın korunması altında olmayacaktır.

Yatırımcının merkezinin bulunduğu üçüncü ülke ile ilgili Âkit Taraf arasında yatırımların korunması ve teşvikine ilişkin bir anlaşmanın olmaması halinde işbu Anlaşma uygulanacaktır.

(3) İşbu Anlaşma, Âkit Taraflardan birinin yatırımcılarının, diğer Âkit Tarafın ülkesinde, Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce yapmış oldukları yatırımlara da uygulanacaktır.

MADDE III

Yatırımların Korunması

Her bir Âkit Taraf, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına adil ve eşit muamele uygulanmasını temin edecek ve söz konusu yatırımların işletilmesi, idaresi, idamesi, kullanılması, faydalanılması, satışı veya tasfiyesini haksız veya ayrımcı tedbirlerle engellemeyecektir.

MADDE IV

En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Hükümleri

(1) Her bir Âkit Taraf diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına, hiç bir durumda herhangi bir üçüncü Devletin yatırımcılarının yatırımlarına sağlanandan daha az elverişli olmayacak şekilde tam güvenlik ve koruma sağlayacaktır. Her bir Âkit Taraf yatırımlarla ilgili olarak üstlenmiş olabileceği her türlü yükümlülüğü riayet edecektir.

(2) Âkit Taraflardan birinin yatırımcılarına, diğer Âkit Tarafın ülkesinde bulunan yatırımlarının savaş, silahlı çatışma, isyan veya benzer olaylar nedeniyle zarar görmeleri halinde; o ülke tarafından, bu tür zararlara ilişkin olarak herhangi bir üçüncü Devletin yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulanacaktır.

MADDE V

İstisnalar

(1) İşbu Anlaşma hükümleri bir Âkit Tarafın;

a) mevcut veya ileride kurulacak gümrük birlikleri, ekonomik birlikler veya benzer kurumlar yahut bu tür birlik veya kurumları oluşturmaya yönelik geçici anlaşmalardan veya

b) tamamen veya kısmen vergilendirmeye ilgili, karşılıklılık esasına dayanan herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenlemeden kaynaklanan herhangi bir muamele, öncelik veya ayrıcalığın sağladığı avantaj diğer Âkit Tarafın yatırımcılarına da uygulamak zorunda olduğu şeklinde yorumlanmayacaktır.

MADDE VI

Geriye İade ve Transferler

(1) Âkit Taraflardan her biri, ilgili kanun ve nizamlarının izin verdiği ölçüde ve bu kanun ve nizamlara uygun şekilde gecikmesiz olarak, herhangi bir konvertibl para birimi üzerinden, özellikle aşağıdakilerin transferine izin verecektir:

a) net kâr, temettü, royalti, teknik yardım ve diğer teknik ücretler, faiz ve diğer Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımlarından elde edilen diğer hâsılatlar;

b) diğer Âkit Taraf yatırımcılarının herhangi bir yatırımın tümüyle veya kısmî satışı ya da tasfiyesinden sağlanan kazançlar;

c) bir yatırımla ilgili kredilerin geri ödenmesinde kullanılan fonlar ve

d) ülkesinde, bir yatırımla ilgili olarak çalışmasına izin verilmiş olan diğer Âkit Tarafın veya üçüncü bir ülke vatandaşlarının net kazançları.

2. Bu maddede söz edilen herhangi bir transfer, transferin yapıldığı gün geçerli olan resmî kur üzerinden yapılacaktır.

(3) İşbu Anlaşmanın amaçları gereğince transferlerle ilgili olarak kullanılan "gecikme olmaksızın" ifadesi bu tür transferlerin olağan ticarî muamele usulüne göre mümkün olduğunca çabuk gerçekleştirileceği anlamına gelmektedir.

MADDE VII

Kamulaştırma

(1) Âkit Taraflardan hiç biri, diğer Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını; kanunen izlenmesi gereken yönetime uygun olarak, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça ve anında, yeterli ve etkin tazminat ödenmedikçe; doğrudan ya da dolaylı olarak kamulaştırma, devletleştirme veya kamulaştırma ya da devletleştirmeye benzer etkisi olan işlemlere tabi tutmayacaktır.

(2) İşbu maddenin 1 inci paragrafında anılan tazminat, yatırımların; kamulaştırma, devletleştirme ya da kamulaştırma veya devletleştirmeye benzer etkisi olan herhangi bir işlemin kamuoyuna duyurulduğu ya da bu işlemin gerçekleştirildiği -hangisi daha önce ise- tarihteki hâsılatlar (gelecekteki hâsılatlar hariç) da dikkate alınarak belirlenecek normal piyasa değerini, gerçekleşmesi beklenen elkoyma işleminin neden olabileceği değer eksilmesi yapılmaksızın, temsil edecektir. Böyle bir tazminat gecikmeksizin ödenecek ve ödeme tarihine kadar geçecek sürenin uzunluğu dikkate alınarak, uygun bir faiz uygulanacaktır. Bu tazminat, etkin bir şekilde gerçekleştirilecek, serbestçe transfer edilebilir olacak ve ilgili vatandaş ve şirketi, kamulaştırma, devletleştirme veya kamulaştırma veya devletleştirmeye benzer etkisi olan diğer işlemlerin gerçekleştiği tarihin hemen akabinde ödeme yapılması halinde bulunacakları durumdan daha az elverişli duruma düşürmeyecektir.

MADDE VIII

Bir Âkit Taraf ve Bir Yatırımcı Arasındaki Uyuşmazlıklar

(1) Bir Âkit Tarafın yatırımcısının, diğer Âkit Tarafın ülkesinde bulunan yatırımı ile ilgili olarak söz konusu yatırımcı ile diğer Âkit Taraf arasında çıkan ve yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde dostça çözümlenememiş olan herhangi bir yasal uyuşmazlık, uyuşmazlığa taraf olanlardan birinin talebi üzerine, 18 Mart 1965'de Washington D.C.'da imzaya açılan devletleri ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesinin uygulanabilir hükümlerini dikkate alan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezine (bundan sonra "Merkez" olarak anılacaktır), sulh veya tahkim yollarından biri ile çözümlenmesi için sunulabilir; şu şartla ki, uyuşmazlığa taraf olan yatırımcının uyuşmazlığı Âkit Tarafın yetkili yargı mercilerine götürmemiş olması gerekir. Sulh ya da tahkim yollarından hangisinin daha elverişli olduğu konusunda anlaşmazlığın ortaya çıkması halinde, yatırımcı seçme hakkına sahip olacaktır.

Eğer uyuşmazlığa taraf olan yatırımcı, uyuşmazlığı Âkit Tarafın adli mahkemesine götürmeyi seçerse, uyuşmazlığın 1965 tarihli Washington Konvansiyonunda öngörülen usule göre Merkezze sunulmasından önce nihai karar için bir yıllık bir dönemin geçmesi gerekir.

(2) Bir Âkit Tarafın ülkesinde yürürlükte bulunan mevzuata göre kurulmuş olan ve böyle bir uyuşmazlığın ortaya çıkmasından önce, hisselerinin çoğunluğu diğer Âkit Tarafın vatandaşları ve şirketleri tarafından sahip olunan bir şirket, Konvansiyon Madde 25 (2) (b) paragrafı uyarınca ve Konvansiyonun amacına uygun olarak, diğer Âkit Tarafın şirketi gibi muamele görecektir.

MADDE IX

Âkit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

(1) Âkit Taraflar arasındaki, işbu Anlaşmanın yorumu ve uygulanması ile ilgili uyuşmazlıklar, mümkün olduğu takdirde, doğrudan ve anlamlı görüşmelerle çözümlenecektir.

(2) Eğer Âkit Taraflar arasındaki bir uyuşmazlık; altı ay içinde bu yolla çözümlenemezse, Âkit Taraflardan birinin talebi üzerine bir tahkim heyetine sunulacaktır.

(3) Böyle bir tahkim heyeti her bir dava için aşağıdaki şekilde oluşturulacaktır. Tahkim talebinin alınmasından itibaren iki ay içinde, her bir Âkit Taraf, heyetin bir üyesini tayin edecektir. Daha sonra bu iki üye; iki Âkit Tarafın onayıyla Heyet Başkanı olarak tayin edilecek olan üçüncü bir ülkenin vatandaşını seçeceklerdir. Başkan, diğer iki üyenin atandığı tarihten itibaren iki ay içinde atanacaktır.

(4) Eğer bu Maddenin üçüncü paragrafında belirlenen süreler içerisinde gerekli tayinler yapılmamışsa, her bir Âkit Taraf, diğer herhangi bir anlaşmanın olmaması halinde, Uluslararası Adalet Divanı Başkanını gerekli herhangi bir tayini yapmaya davet edebilir. Eğer Başkan Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise veya başka bir şekilde söz konusu işlevi yerine getirmekten alıkonulursa, Başkan Yardımcısı gerekli tayinleri yapmaya davet edilecektir, Başkan yardımcısı da Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise veya o da söz konusu işlevi yerine getirmekten alıkonulursa, Uluslararası Adalet Divanının, Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan ve kademce bir sonra gelen üyesi, gerekli tayinleri yapmaya davet edilecektir.

(5) Tahkim heyeti oy çokluğu ile kararlarını alacaktır. Böyle bir karar her iki Âkit Taraf için de bağlayıcı olacaktır. Her bir Âkit Taraf heyetteki kendi üyesinin ve tahkim prosedüründe temsiline masraflarını karşılayacaktır; Heyet Başkanının masrafları ve kalan masraflar Âkit Taraflarca eşit olarak paylaşılacaktır. Bununla beraber, tahkim heyeti re'sen masrafların daha yüksek bir bölümünün iki Âkit Taraftan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir ve bu karar her iki Âkit Taraf için de bağlayıcı olacaktır. Tahkim heyeti kendi usulünü belirleyecektir.

MADDE X

Halefiyet

Eğer bir Âkit Taraf veya organlarından biri veya onun yönetimi altında faaliyet gösteren bir tüzelkişi, yatırımcılarından herhangi birine, diğer Âkit Tarafın ülkesindeki bir yatırımla ilgili olarak tanımış olduğu bir garanti altında, bir ödeme yaparsa, diğer Âkit Taraf, böyle bir yatırımcının herhangi bir hakkının ya da mülkiyet hakkının ilk Âkit Tarafa veya organına ya da yönetimi altında faaliyet gösteren tüzelkişiye transferini ve ilk Âkit Tarafın veya organının yahut yönetimi altında faaliyet gösteren bir tüzelkişinin halefiyetini kabul edecektir.

Ödemeyi yapan Âkit Taraf veya organı ya da yönetimi altında faaliyet gösteren tüzelkişi, yatırımcının sahip olduğu haklar dışında herhangi bir hakka sahip olmayacaktır.

MADDE XI

Ulusal veya Uluslararası Hukuk

İşbu Anlaşmada hiçbir şey, bir Âkit Tarafın, diğer Âkit Tarafın ülkesindeki yatırımcısına ulusal veya uluslararası hukuk çerçevesinde tanınan haklara veya yararlarale hanel getirmeyecektir.

MADDE XII

Yürürlüğe Girme, Yürürlük Süresi ve Sona Erme

(1) İşbu Anlaşma, Âkit Tarafların bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için anayasal şartların yerine getirilmiş olduğunu birbirlerine bildirdikleri tarihten otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

(2) İşbu Anlaşma onbeş yıllık bir dönem için yürürlükte kalacaktır. Bu sürenin sonunda Âkit Taraflardan herhangi birinin diğer Âkit Tarafa, Anlaşma ile ilgili olarak vermiş olacağı yazılı bildirimden itibaren geçecek oniki ay sonuna kadar geçerliliğini koruyacaktır.

(3) İşbu Anlaşmanın fiilen sona ermesinden önce yapılmış olan yatırımlar bakımından, I - XI Maddeleri hükümleri sona erme tarihinden itibaren ek onbeş yıllık bir dönem için uluslararası hukuk ilkelerinin bundan sonra uygulanmasına hanel gelmeksizin yürürlükte kalmaya devam edecektir.

Bu Anlaşma, kendi hükümetleri tarafından yetkilendirilmiş, aşağıda imzaları bulunan temsilciler tarafından, huzurlarında imzalanmıştır.

Türkçe, Fince ve İngilizce dillerinde, hepsi aynı derecede geçerli olmak üzere, Ankara'da, 13.5.1993 tarihinde akdedilmiştir. Yorumlamada uyumsuzluk halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti

Hükümeti Adına

Kemal Kabataş

Finlandiya Cumhuriyeti

Hükümeti Adına

Risto Kauppi

